

Kapstokjes

Manuel Nepveu

Wat doet u zoal met de notatiebiljetten van uw partijen? Laat u ze liggen in de zaal waar u hebt gespeeld? Neemt u ze mee naar huis om er hetzij meteen, hetzij ooit, hetzij nooit meer naar te kijken? Of gebruikt u notatieboekjes, die als ze vol zijn ergens terechtkomen waar ze pas na uw begrafenis door rondneuzende erfgenamen worden teruggevonden? - en natuurlijk meteen weggegooid.

Ik heb lang notatieboekjes gebruikt. U weet wel, die oranje boekjes van een bepaalde verzekeringsmaatschappij. Op een gegeven moment had ik er vijf en tachtig. *Vijf en tachtig*. Ze zaten in een grote doos. Door hun aantal best onhandig als je nog eens iets wilt opzoeken. Ruim vijfentwintig jaar geleden nam ik dan ook een kloek besluit: alle boekjes uitvlooiën. De partijen die ik wilde bewaren schreef ik in een soort kasboek in mijn beste handschrift. En de rest? De rest verdween automatisch met alle uitgevlooiide boekjes in de wagens van de gemeentereiniging. Ruuksiechtsloos.

Het was niet zo dat ik alle partijen (een kleine twee duizend) uit die befaamde oranje boekjes naspeelde. Ik kon bij veel partijen al in een oogopslag zien dat ik ze beslist niet hoefde te bewaren. Een flink aantal moest ik eerst nog eventjes naspelen, niet in alle gevallen een jolige bezigheid (Hè, heb ik dát gespeeld?!). Hoe dan ook, ik heb ze allemaal onder ogen gehad, beoordeeld en in overgrote meerderheid veroordeeld tot de afvalverbrandingsoven. Zonder enige twijfel was dat laatste aantal zelfs nog groter geweest als ik toentertijd al een Fritzje aan mijn zijde had gehad.

Wat ik mij aanvankelijk niet had gerealiseerd, mijn geheugen begon op volle toeren in te breken in het proces. Plotseling herinnerde ik me bij een volstrekt onbelangrijke partij dat ik die op een koude zaterdagmorgen ten huize van mijn tegenstander had gespeeld, omdat hij op die ene speelavond van BSG niet kon komen; de heer Smallegange was al redelijk bejaard, ik een jong studentje. Ik ging 's ochtends om negenen (!) – Spartaans, Spartaans - naar hem toe op de fiets en kon me daarom herinneren dat het koud was geweest. De partij heeft het kasboek duidelijk niet gehaald.

Ik kwam twee partijen tegen die ik gespeeld had met Filip Goldstern. Ik had inmiddels al een kwart eeuw geen contact meer met onze betreurde Zwitserse Nederlander. Maar van de winstpartij uit 1972 en dat strakke verlies van het jaar daarop wist ik me goed te herinneren onder welke omstandigheden ze waren gespeeld – met professionele muzikale omlijsting door moeder Goldstern. Uiteraard heb ik ze bewaard.

En ja, die nachtelijke schaakpartij tegen een Jehova's-getuige-in-de-maak, liefhebber van de 'autoritaire muziek' van de heer van Beethoven. Boterhammen met pindakaas in het holst van de nacht, mijn geheugen vond het kennelijk de moeite waard.

Achteraf tot mijn verbazing waren er aardig wat partijen waarbij mijn geheugen aansloeg als een waakhond bij onverwacht bezoek. Deze waakhond sloeg vooral aan wanneer er *over* of *naar aanleiding van* die partijen commentaar was geleverd door derden. Zo speelde ik in mijn laatste maanden bij BSG tegen de jeugdspeler Ronald Weyerstrass. Hij was een jaartje of vijf jonger dan ik en ging er met wit gedecideerd af in een Engelsman. Toen de voorzitter van de club, de imposante M.H. Klouwen, dat hoorde reageerde hij duidelijk goedkeurend-verbaasd, een reactie die voor meer dan een uitleg vatbaar is. Ik ga er maar vanuit dat de

winst als een onverwachte, puike prestatie van mijn kant werd gezien.

Blijkbaar is mijn geheugen ook niet ongevoelig voor roddels. Ik won een andere partij tegen een gans andere Ronald, een Winawer met een speculatief paardoffer op e5. Maar wat mij vooral is bijgebleven was de latere roddel dat deze Ronald een gigolo was, een roddel met wellicht toch enige substantie.

Al met al kan ik iedere schaakveteraan een schoonmaakactie als beschreven aanraden. Scheid het kaf van het (bescheiden) koren en wie weet komen er ongevraagd mooie en enigszins maffe herinneringen bovendrijven. Partijnotaties als onvermoede kapstokjes.